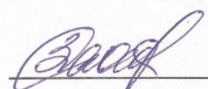

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра фінансового менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри фінансового менеджменту
факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 27 серпня 2025 р.)

В. о. завідувач кафедри

Оксана ЗАХІДНА

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни «Страхування»,
що викладається в межах ОПП
«Фінанси, митна та податкова справа»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів із спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Львів 2025

Назва дисципліни	СТРАХУВАННЯ
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Коперника, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу, кафедра фінансового менеджменту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування», Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітньо-професійна програма «Фінанси, митна та податкова справа»
Викладачі дисципліни	Попович Дарія Володимирівна – доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка, к.е.н., доцент
Контактна інформація викладачів	dariya.popovych@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/семінарських/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі он-лайн консультації через платформу Microsoft Teams. Для погодження часу он-лайн консультацій писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://financial.lnu.edu.ua/course/strahuvannya
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Страховання» є нормативною дисципліною зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для освітньої програми «Фінанси, митна та податкова справа», викладається у 6 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS)
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Страховання» розроблена таким чином, щоб надати здобувачам необхідні знання, обов'язкові для розуміння теоретико-методичних та практичних навиків у сфері страхових взаємовідносин, вивченні сутності і форм прояву ризику, що сприятиме об'єктивній оцінці економічних процесів, розумінню суті, місця та значення страхування для успішного управління цими процесами.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Страховання» є оволодіння теорією і практикою страхування, послідовне формування у здобувачів знань страхового ринку, набуття навиків фінансово-економічної роботи у сфері страхування, вивчення особливостей функціонування страхових організацій в умовах ринку, умов встановлення страхових тарифів, що дасть змогу ефективно використовувати страхування як механізм зниження ризиків у практичній діяльності. Цілі навчальної дисципліни: - з'ясування об'єктивної необхідності, сутності, функцій, принципів і ролі страхування в умовах ринкової економіки; - висвітлення організації та шляхів розвитку страхового ринку, функціонування страхових компаній та державного регулювання страхової діяльності; - розгляд умов особистого та майнового страхування, страхування відповідальності, перестраховування; - вивчення особливостей та шляхів удосконалення фінансової діяльності страховиків.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посібн. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

2. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
 3. Олійник О. В., Нагаєва Г. О. Страхування: навч. посібн. Харків : ХНАУ, 2020. 252 с.
 4. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В. Страхування : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 512 с.
 5. Сосновська О. О. Страхування: навч. посіб. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
 6. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
- Додаткова література:**
1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2019. 198 с.
 2. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні», НБУ. Київ, квітень 2020. 28 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=7.
 3. Васильєва Т., Козьменко С., Козьменко О. Нові вектори розвитку страхового ринку України : монографія. Суми: «Університетська книга», 2022. 315 с.
 4. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
 5. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є. О. Харитонов, О. І. Сафончик, О. С. Адамова та ін.]. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с.
 6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
 7. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. №3 (115). С. 110-114.
 8. Попович Д. В., Бундз Н. Б., Іванків В. О. Проблеми та перспективи розвитку страхування кіберризиків на національному страховому ринку. *Молодий вчений*. 2023. № 4(116). С. 168-172.
 9. Попович Д. В., Герило А. В., Костів М. Б. Особливості оподаткування страхового бізнесу на сучасному етапі. *Молодий вчений*. 2021. № 9(97). С. 61-65.
 10. Попович Д. В., Гнатюк В. М. Сучасні аспекти взаємодії банків зі страховими компаніями. *Фінансовий простір*. 2024. №1-2(53). С. 218-226.
 11. Попович Д. В., Ільків О. Б. Діджиталізація як ефективний інструмент розвитку страхування автотранспортних ризиків. *Фінансовий простір*. 2025. №1-2(55). С. 113-117.
 12. Попович Д. В., Капітанчук М. В. Функціонування системи медичного страхування: зарубіжний досвід та можливості його використання в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 10(110). С. 64-70.
 13. Попович Д. В., Михальчук С. В. Функціонування страхового ринку України під час війни. *Фінансовий простір*. 2024. №3-4(54). С. 183-189.
 14. Попович Д. В., Пилат М. В. Фінансова безпека страхового ринку України в умовах дії воєнного стану. *Фінансовий простір*. 2023. №3(51). С. 116-132.
 15. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>.
 16. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 02.06.2011 р. № 3462-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3462-17#Text>.

17. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 22.11.2023 р. № 3498-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3498-20#Text>.
18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.09.2019 р. № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>.
19. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
20. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>.
21. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2023 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
22. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
23. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
24. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
25. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>.
26. Про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестраховування (Solvency II) : Директива 2009/138/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 25.11.2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text.
27. Про пруденційний нагляд за інвестиційними фірмами та про внесення змін до директив 2002/87/ЄС, 2009/65/ЄС, 2011/61/ЄС, 2013/36/ЄС, 2014/59/ЄС та 2014/65/ЄС : Директива 2019/2034/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 27.11.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_030-19#Text.
28. Про розповсюдження страхових послуг (нова редакція) : Директива 2016/97/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 20.01.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_049-16#Text.
29. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
30. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.
31. Путівник для небанківських фінансових установ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guide-book_for_non-bank_financial_institutions.pdf?v=7.
32. Страхове право : навч.-метод. посібн. [Електронне видання] / авт. кол.; за ред. Є. О. Харитонова, В. О. Токаревої; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. 136 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/755ca469-fdb3-4a5d-b432-b2ef99d9c4ed/content>.
33. Федішин М. П., Попова Л. В., Кучерівська С. С. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : посіб. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 228 с.
34. Хрущ Н. А., Ларіонова К. Л., Матвійчук Л. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2020. 274 с.
35. Яворська Т. В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 420 с.

	<p>36. Petko, S., Sytailo, U., Nazarkevych, I., Popovych, D., Naumov, M. (2024). THE IMPACT OF THE INTERNET OF THINGS ON BUSINESS MODELS AND STRATEGIES. Pacific Business Review (International). A Refereed Monthly International Journal of Management, 17(5), 54–67. http://www.pbr.co.in/2024/2024_month/November/5.pdf. (WoS).</p> <p>Інтернет ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна служба статистики України. <i>Офіційний сайт</i>. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/. 2. Ліга страхових організацій України. <i>Офіційний сайт</i>. URL: https://uainsur.com/. 3. Міністерство фінансів України. <i>Офіційний сайт</i>. URL: https://www.mof.gov.ua/. 4. Моторне (транспортне) страхове бюро України <i>Офіційний сайт</i>. URL: https://mtsbu.ua/. 5. Національна асоціація страховиків України. <i>Офіційний сайт</i>. URL: https://www.nasu.com.ua/. 6. Національний банк України. <i>Офіційний сайт</i>. URL: https://bank.gov.ua/. 7. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: http://www.president.gov.ua/. 8. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: http://www.rada.gov.ua/. 9. Форіншурер – Інтернет-журнал про страхування: www.forinsurer.com. 								
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Всього: 120 год (4 кредити системи ЄКТС).</p> <table border="0"> <tr> <td>Аудиторні години:</td> <td>80 з них:</td> </tr> <tr> <td>лекції</td> <td>48 годин</td> </tr> <tr> <td>семінарські, практичні заняття</td> <td>32 години</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td>40 годин (СРС – 32 год, індивід. завдання – 8 год)</td> </tr> </table>	Аудиторні години:	80 з них:	лекції	48 годин	семінарські, практичні заняття	32 години	самостійна робота	40 годин (СРС – 32 год, індивід. завдання – 8 год)
Аудиторні години:	80 з них:								
лекції	48 годин								
семінарські, практичні заняття	32 години								
самостійна робота	40 годин (СРС – 32 год, індивід. завдання – 8 год)								
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Вивчення ОК сприяє розвитку таких soft skills: аналітичні навички, комунікативні навички, логічного та критичного мислення, навички прийняття рішень, навички презентації результатів наукових досліджень.</p> <p>Цілі дисципліни передбачають формування компетентностей:</p> <p>Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для</p>								

	<p>вирішення фінансових задач.</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.</p> <p>СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p> <p style="text-align: center;">Програмні результати навчання</p> <p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної, податкової та митної систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна, податкова системи, митна система, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p>
Ключові слова	Страхування, страховий захист, страховий ризик, страховий ринок, страховик, страхувальник, страхова сума, страхове відшкодування, страхова премія, страхова виплата, страхова компанія, особисте страхування, страхування майна, страхування відповідальності, перестраховання.
Формат курсу	Очний Проведення лекцій, семінарських та практичних занять, консультацій.
Теми курсу	Див. СХЕМУ КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань із таких освітніх компонент як «Вступ до фаху», «Фінанси», «Інвестування» та інших дисциплін, необхідних для сприйняття категоріального апарату цього курсу, розуміння наукових джерел з його проблематики.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p><i>Лекції</i> з презентаціями (інформативний метод, пояснювально-ілюстративний метод, методи аналізу і синтезу).</p> <p><i>Семінарські заняття</i> (тестові завдання, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, доповідь, дискусії, групові дискусії, ілюстрація, демонстрація).</p> <p><i>Практичні заняття</i> (виконання індивідуальних завдань, розв'язування задач та ситуаційних вправ, методи узагальнення, методи порівняння, методи конкретизації).</p>

	<i>Самостійна робота</i> (поглиблене вивчення тем курсу, виконання індивідуальних завдань).
Необхідне обладнання	Наявність ноутбука, мобільного телефону чи планшета, мультимедійного проєктора, доступ до мережі Internet, звукового обладнання. Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальнозжовжених програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <i>поточний контроль</i> – 50%; <i>підсумковий контроль</i> – 50%.</p> <p>Поточний контроль 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50): активність на семінарських/практичних заняттях: 32% семестрової оцінки – 32 бали; СРС – опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань: 18% семестрової оцінки – 18 балів. Підсумковий контроль передбачає екзамен (максимальна кількість балів – 50 балів). Загалом протягом семестру 100 балів.</p> <p>Здобувачу враховуються бали, набрані зі всіх видів передбачених робіт. Здобувачі вищої освіти, які брали участь у позанавчальній науковій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо за темами ОК) і досягли значних результатів можуть отримати додаткові бали до результатів поточного контролю.</p> <p>Отримання сертифіката про проходження он-лайн курсу, тренінгу, вебінару (офлайн чи онлайн – на платформах Prometheus, EdEra, COURSERA та ін.) з дисципліни в рамках неформальної освіти, дає змогу для перезарахування балів з окремих тем ОК.</p> <p>Політика курсу: Здобувачі зобов'язані дотримуватись термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених ОК.</p> <p><i>Академічна доброчесність:</i> дотримання академічної доброчесності здобувачами, згідно «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» (http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf) передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. <p><i>Відвідування занять:</i> всі здобувачі мають відвідувати лекційні/семінарські/практичні заняття.</p> <p><i>Література:</i> здобувачі заохочуються до використання додаткових джерел літератури, яких немає у рекомендованих.</p> <p><i>Політика виставлення балів:</i> враховуються бали, набрані зі всіх видів передбачених робіт. При цьому обов'язковою є присутність на заняттях та активність здобувача під час занять; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Критерії оцінювання знань за видами робіт: Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях (2 бали): 2 - здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та</p>

аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та ситуаційних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові (ситуаційні) завдання. При висвітленні окремих питань допускає окремі неточності та незначні помилки, які непливають на повноту відповіді.

1 - здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, володіє основним змістом тем з ОК під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури, допускає окремі істотні неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових (ситуаційних) завдань.

0 - здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає суттєві помилки. Правильно вирішив окреме тестове завдання.

Бали поточної успішності за участь у практичних заняттях (2 бали):

2 – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок і зауважень та зарахована.

1 – практична робота виконана у неповному обсязі, та (або) при наявності помилок, і зарахована при умові її доопрацювання, та (або) повторне виконання незарахованої практичної роботи.

0 – практична робота не виконана.

Самостійна робота (СРС) складається з:

- питань, що виносяться на самостійне опрацювання і оцінюються під час поточного контролю теми на відповідному семінарському занятті;

- виконання комплексного індивідуального завдання кожним здобувачем згідно методичних рекомендацій, яке становить 18 балів.

Критерії оцінювання:

15-18 – робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі.

10-14 – робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог.

5-9 – робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог.

1-4 – робота не захищена та виконана з грубим порушенням термінів і вимог.

0 – робота не виконана.

Екзамен як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх здобувачів. Екзаменаційний білет містить 21 завдання, завдання 3-ьох рівнів складності (**max. 50 балів**):

перший рівень (15 завдань) – завдання із вибором відповіді – це тестові питання, що мають варіанти відповідей, з яких одна є правильною. За кожне правильно виконане завдання здобувач одержує 1 бал (**15*1 б. = max. 15 балів**);

другий рівень (5 завдань) – завдання з короткою відповіддю (визначення, розрахунки, посилання, тлумачення, короткі коментарі). За виконання цих завдань виставляється від нуля до чотирьох балів: відсутність відповіді – 0 балів, відповідь неповна – 1 бал, відповідь часткова – 2 бали, відповідь містить неточності – 3 бали, відповідь повністю правильна – 4 бали (**5*4 б. = max. 20 балів**);

третій рівень (1 завдання) – завдання, в якому треба зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Правильно виконане завдання оцінюється у **15 балів (1*15 = max. 15 балів)**.

Поточний та модульний контроль		Екзамен	РАЗОМ – 100 балів
Семінарські/практичні заняття (32 бали)	Самостійна робота (18 балів)		
50 балів		50 балів	
100 балів			

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік	Залік	
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70		задовільно	
E	51 – 60	3	достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	незараховано
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	незараховано (без права перездачі)

Питання до екзамену

1. Необхідність і форми страхового захисту.
2. Страховий фонд страховика, чинники створення.
3. Страхування як необхідний елемент ринкової економіки.
4. Страхування як економічна категорія.
5. Місце страхування в системі економічних категорій та його функції.
6. Принципи страхування.
7. Термінологія у страхуванні.
8. Роль страхування у розвитку підприємництва та життєдіяльності людей.
9. Історія виникнення та розвитку страхування.
10. Еволюція страхування в Україні.
11. Сутність та основні підходи до класифікації у страхуванні.
12. Роль класифікації страхування за історичною ознакою в розвитку теорії та практики страхової діяльності.
13. Класифікація за об'єктами: галузі, підгалузі та класи (види) страхування.
14. Класифікація страхування за юридичними ознаками. Класифікація за формами проведення.
15. Міжнародні норми страхової класифікації при ліцензуванні видів страхування.
16. Підхід до класифікації страхування в країнах-членах ЄС.
17. Практичне значення класифікації страхування для діяльності страхових компаній.
18. Методи та системи страхування.
19. Поняття та економічна сутність страхових ризиків.
20. Основні характеристики страхових ризиків.
21. Класифікація ризиків у страхуванні.
22. Оцінка страхових ризиків та її методи.
23. Катастрофічні ризики, їх причини та особливості.
24. Класифікація ризиків залежно від сфери діяльності людини.
25. Особливості страхування воєнних ризиків.
26. Управління страховим ризиком (ризик-менеджмент) у страхуванні.
27. Характеристика основних етапів управління ризиком.
28. Методи оцінки й управління страховими ризиками в міжнародній практиці страхування.
29. Актуарні розрахунки у страхуванні.
30. Страховий андеррайтинг у системі ризик-менеджменту.
31. Страховий тариф: сутність, структура та методи розрахунку.
32. Особливості розрахунку страхових тарифів за окремими видами страхування.
33. Тарифна політика страховика та її вплив на фінансову стійкість страховика.
34. Особливості формування та управління страховим портфелем страховика.
35. Поняття страхового ринку та його структура.
36. Об'єктивні передумови розвитку страхового ринку.
37. Страховий продукт. Концепції страхового продукту.

38. Суб'єкти страхового ринку.
39. Інфраструктура страхового ринку.
40. Роль посередників на страховому ринку.
41. Функції посередників на страховому ринку.
42. Показники страхової статистики. Показники стану і розвитку страхового ринку.
43. Етапи розвитку страхового ринку України.
44. Сучасний стан, ключові проблеми та перспективні тренди розвитку національного страхового ринку.
45. Фінансова безпека страхового ринку України.
46. Функціонування національного страхового ринку в умовах воєнного стану.
47. Об'єднання страховиків та учасників страхового ринку.
48. Банківсько-страхова інтеграція в умовах трансформації фінансового ринку України.
49. Інновації на страховому ринку України.
50. Страхові пули України.
51. Становлення та розвиток страхового ринку ЄС.
52. Страхова компанія як суб'єкт страхового ринку, її роль та місце на страховому ринку.
53. Організаційні форми та типи страхових компаній, їх характеристика.
54. Організаційні форми страховиків в країнах ЄС.
55. Структура й органи управління страховою організацією.
56. Філія страховика.
57. Кептивні страхові компанії, особливості діяльності.
58. Товариства взаємного страхування, причини виникнення та особливості діяльності.
59. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.
60. Мета та типи рейтингу страхових компаній.
61. Формування стратегії страхової компанії.
62. Маркетингова політика страхових компаній в сучасних умовах функціонування національного страхового ринку.
63. Служба маркетингу страховика, її завдання й структура.
64. Маркетингові дослідження в страхуванні.
65. Роль реклами у страховій діяльності.
66. Договір страхування. Взаємодія сторін договору страхування.
67. Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності.
68. Методи державного регулювання страхової діяльності та їх характеристика.
69. Функції, види та принципи державного регулювання страхової діяльності.
70. Правове регулювання страхової діяльності в Україні.
71. Аналіз міжнародного законодавства з питань страхування.
72. Діяльність, завдання, функції та права НБУ як регулятора страхового ринку.
73. Державна політика в галузі страхування. Реалізація Стратегії розвитку фінансового сектору України (сегмент – страхування).
74. Моделі державного регулювання страхової діяльності у світі.
75. Страховий нагляд у країнах Європейського Союзу.
76. Напрями вдосконалення державної політики у галузі страхування в Україні.
77. Пруденційний нагляд на страховому ринку: європейська практика та досвід України.
78. Порядок реєстрації, ліцензування, ліквідації та реорганізації страховика.
79. Особливості ліцензування страхової діяльності в Україні та країнах ЄС.
80. Загальна характеристика особистого страхування.
81. Історичні витоки особистого страхування.
82. Страхування життя як особливий вид особистого страхування.
83. Основні види страхування життя.

84. Змішане страхування життя.
85. Страхування пенсій (ренти).
86. Види, умови та порядок укладання договорів страхування життя:
87. Стан і перспективи розвитку страхування життя в Україні.
88. Інвестиційне страхування життя та перспективи його впровадження і розвитку в Україні.
89. Зарубіжний досвід розвитку страхування життя.
90. Необхідність і значення страхування від нещасних випадків.
91. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
92. Добровільне страхування від нещасних випадків.
93. Індивідуальне і колективне страхування від нещасних випадків.
94. Стан і перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.
95. Медичне страхування: суб'єкти та об'єкти страхування.
96. Умови обов'язкового медичного страхування.
97. Добровільне медичне страхування.
98. Стан і перспективи розвитку добровільного медичного страхування в Україні.
99. Особливості функціонування моделей медичного страхування в економічно розвинутих країнах.
100. Необхідність та проблемні аспекти впровадження в Україні страхової медицини.
101. Необхідність, значення та принципи надання послуг асистансу.
102. Загальна характеристика страхування майна.
103. Історичні витоки майнового страхування.
104. Страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки.
105. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств.
106. Зарубіжний досвід страхування сільськогосподарських ризиків.
107. Комплексні страхові продукти у майновому страхуванні.
108. Страхування технічних ризиків.
109. Страхування транспортних засобів.
110. Страхування вантажів і багажу.
111. Особливості страхування авіа- та водних транспортних засобів.
112. Страхування майна громадян.
113. Страхування тварин як вид майнового страхування.
114. Страхування домашнього майна.
115. Особливості страхування майна в умовах дії воєнних ризиків.
116. Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС.
117. Досвід зарубіжних країн у страхуванні майна юридичних осіб.
118. Сучасний стан та проблеми розвитку майнового страхування в Україні.
119. Загальна характеристика страхування відповідальності.
120. Історичні витоки страхування відповідальності.
121. Роль Моторного (транспортного) страхового бюро України у страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
122. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
123. Міжнародна система страхування «Зелена картка».
124. Страхування відповідальності за неповернення кредитів.
125. Страхування депозитів.
126. Страхування від втрат прибутку.
127. Страхування відповідальності роботодавців.
128. Страхування відповідальності перевізників вантажів.
129. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.
130. Страхування професійної відповідальності.

	<p>131. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.</p> <p>132. Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>133. Необхідність, сутність і принципи перестрахування.</p> <p>134. Історичні аспекти розвитку перестрахування.</p> <p>135. Функції перестрахування.</p> <p>136. Методи перестрахування, їх характеристика.</p> <p>137. Пропорційна форма перестрахування. Види договорів пропорційного перестрахування.</p> <p>138. Непропорційна форма перестрахування. Види договорів непропорційного перестрахування.</p> <p>139. Сутність перестрахових пулів, необхідність їх створення.</p> <p>140. Правові аспекти організації перестрахування ризиків українськими страховиками.</p> <p>141. Особливості та проблеми перестрахування ризиків у нерезидентів.</p> <p>142. Сучасний стан та проблеми функціонування ринку перестрахування в Україні.</p> <p>143. Співстрахування та механізм його дії.</p> <p>144. Доходи страховика, їх склад, структура і джерела формування.</p> <p>145. Витрати страховика та їх класифікація за економічним змістом.</p> <p>146. Порядок формування витрат на ведення страхової справи.</p> <p>147. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій.</p> <p>148. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій в зарубіжних країнах.</p> <p>149. Методичні підходи до визначення резерву незароблених страхових премій.</p> <p>150. Собівартість страхових послуг та особливості її визначення.</p> <p>151. Фінансові результати страховика та особливості їх формування.</p> <p>152. Економічна суть та значення прибутку страховика.</p> <p>153. Принципи формування та розподілу прибутку страхових компаній.</p> <p>154. Показники рентабельності страхової діяльності.</p> <p>155. Фінансова звітність страховика.</p> <p>156. Система оподаткування страхових компаній в Україні.</p> <p>157. Зарубіжний досвід оподаткування страхової діяльності.</p> <p>158. Фінансова стійкість страхової компанії та її ознаки.</p> <p>159. Умови забезпечення платоспроможності страховика.</p> <p>160. Страхові резерви, їх види, призначення та порядок формування.</p> <p>161. Відмінності формування страхових резервів зі страхування життя та ризикових видів страхування.</p> <p>162. Поняття фінансового стану страховика. Система показників для оцінки фінансового стану.</p> <p>163. Комплексне оцінювання фінансового стану страхової компанії.</p> <p>164. Інвестиційний портфель страховика та його характеристика.</p> <p>165. Попереджувальна (превентивна) діяльність страховика. Система превентивних заходів для зменшення страхового ризику.</p> <p>166. Ключові вимоги до платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика.</p> <p>167. Інструменти щодо недопущення (усунення) порушень вимог до платоспроможності страховика. Підстави віднесення страховиків до категорії неплатоспроможних.</p> <p>168. Фінансова безпека страхової організації та характеристика джерел її забезпечення.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано по завершенню курсу.

****СХЕМА КУРСУ**

Тиж- день	Тема, план, короткі тези	Вид навчальної діяльності Л (ПР/СЗ, СРС), год.	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання
за розкладом	<p>Тема 1. Сутність, функції та принципи страхування</p> <p>1. Необхідність і форми страхового захисту.</p> <p>2. Страхування як економічна категорія.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 1. Сутність, функції та принципи страхування</p> <p>3. Функції страхування.</p> <p>4. Принципи страхування.</p> <p>5. Термінологія у страхуванні.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 1. Сутність, функції та принципи страхування</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <p>1. Необхідність страхового захисту.</p> <p>2. Форми страхового захисту.</p> <p>3. Суть страхування як економічної категорії та його специфічні ознаки.</p> <p>4. Функції страхування.</p> <p>5. Роль страхування у розвитку підприємництва та життєдіяльності людей.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>1. Зародження страхування та еволюція його розвитку.</p> <p>2. Історичні аспекти розвитку страхової справи в Україні.</p> <p>3. Розвиток страхової справи на Галичині (на прикладі страхових товариств «Дністер» та «Карпатія»).</p> <p>4. Необхідність страхування і його роль в економіці.</p> <p>5. Самострахування: його переваги, недоліки та перспективи розвитку.</p> <p>6. Місце і роль страхування як засобу економічної безпеки суб'єктів бізнесу.</p> <p>7. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян.</p> <p>8. Страхування як особливий вид підприємницької діяльності та перспективи його розвитку.</p> <p>9. Порівняльний аналіз функцій і принципів страхування у національній та закордонній практиці.</p>	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести

за розкладом	<p>Тема 2. Класифікація страхування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та основні підходи до класифікації у страхуванні. 2. Класифікація страхування за об'єктами. 3. Класифікація страхування за формами проведення. 4. Методи та системи страхування. 	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 2. Класифікація страхування</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення та основні критерії класифікації страхування. 2. Класифікаційна характеристика страхування. 3. Класифікація за об'єктами: галузі, підгалузі та класи (види) страхування. 4. Класифікація за формами проведення страхування. Принципи обов'язкового і добровільного страхування, спільні ознаки та відмінності. 5. Системи страхування та франшиза. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність класифікації страхування в умовах розвитку страхового бізнесу в Україні. 2. Роль класифікації страхування за історичною ознакою в розвитку теорії та практики страхової діяльності. 3. Міжнародні норми страхової класифікації при ліцензуванні видів страхування. 4. Необхідність та значення класифікації страхування за спеціалізацією страховика. 5. Страхові відносини між суб'єктами при обов'язковій та добровільній формах страхування. 6. Шляхи оптимізації видів добровільного і обов'язкового страхування в Україні. 7. Проблемні аспекти функціонування державного обов'язкового особистого страхування. 8. Обов'язкове страхування в Україні: призначення, недоліки функціонування та перспективи розвитку. 9. Практичне значення класифікації страхування для діяльності страхових компаній. 10. Підхід до класифікації страхування в країнах-членах ЄС. 	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести

за розкладом	Тема 3. Страхові ризики 1. Поняття та економічна сутність страхових ризиків. 2. Класифікація ризиків у страхуванні. 3. Управління страховим ризиком (ризик-менеджмент) у страхуванні. 4. Страховий тариф: сутність, структура та методи розрахунку. Тарифна політика страховика.	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
--------------	--	-----------------	--	--------------------------

за розкладом	<p>Тема 3. Страхові ризики <i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття страхових ризиків. 2. Основні характеристики страхових ризиків. 3. Класифікація ризиків у страхуванні. 4. Оцінка страхових ризиків та її методи. 5. Управління ризиком. Характеристика основних етапів управління ризиком. 6. Тарифна політика страховика та її вплив на фінансову стійкість страховика. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль та місце ризиків у страхуванні. 2. Необхідність класифікації страхових ризиків та її значення для розвитку страхування. 3. Математична, статистична та експертна імовірність ризику. 4. Специфіка ризиків в особистому страхуванні та можливість їх страхування. 5. Оцінка ризиків у майновому страхуванні. 6. Характеристика ризиків у страхуванні відповідальності. 7. Страхування катастрофічних ризиків у сучасних умовах розвитку людської цивілізації. 8. Особливості страхування воєнних ризиків. 9. Страховий ризик як основа договору страхування. 10. Взаємозв'язок між страховим ризиком та страховим випадком. 11. Методи кількісного і якісного аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів, що зумовлюють причини й величину ризиків. 12. Особливості формування та управління страховим портфелем страховика. 13. Математичні моделі формування страхового портфеля. 14. Управління системою превентивних заходів у діяльності страхової компанії. 15. Використання ризик-менеджменту у національній страховій практиці. 16. Методи оцінки й управління страховими ризиками в міжнародній практиці страхування. 17. Актуарні розрахунки у страхуванні. 	<p>Семінарське заняття 2 год СРС 2 год</p>	<p>Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси</p>	<p>Доповіді, презентації, тести</p>
--------------	---	--	---	-------------------------------------

	<p>18. Історичні передумови виникнення актуарних розрахунків.</p> <p>19. Актуарії: система професійної підготовки кадрів та їх роль у розвитку страхової справи.</p> <p>20. Страховий андерайтинг у системі ризик-менеджменту.</p> <p>21. Особливості становлення інституту страхових андерайтерів в Україні.</p> <p>22. Особливості розрахунку страхових тарифів за окремими видами страхування.</p> <p>23. Особливості тарифної політики національних страхових компаній.</p>			
за розкладом	<p>Тема 4. Страховий ринок</p> <p>1. Поняття страхового ринку та його структура.</p> <p>2. Страхові посередники та їх роль на страховому ринку.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 4. Страховий ринок</p> <p>3. Показники страхової статистики. Показники стану і розвитку страхового ринку.</p> <p>4. Етапи розвитку страхового ринку України.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 4. Страховий ринок</p> <p>5. Сучасний стан, ключові проблеми та перспективні тренди розвитку національного страхового ринку.</p> <p>6. Об'єднання страховиків та учасників страхового ринку.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 4. Страховий ринок <i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття страхового ринку і його структура. 2. Суб'єкти страхового ринку та взаємовідносини між ними. 3. Дослідження ринку страхових послуг і формування попиту на страхові продукти. 4. Функціонування національного страхового ринку в умовах воєнного стану. 5. Об'єднання страховиків, їх завдання, функції та місце на страховому ринку. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна інфраструктура страхового ринку України. 2. Розвиток страхового ринку України: стан, проблеми й перспективи розвитку. 3. Концентрація страхового ринку та особливості конкурентоспроможності страхових компаній. 4. Фінансова безпека страхового ринку України. 5. Вплив зовнішнього середовища на стан розвитку страхування в Україні. 6. Вплив внутрішнього середовища на стан розвитку страхування в Україні. 7. Вплив процесів глобалізації економіки на розвиток страхового ринку України. 8. Шляхи інтеграції українського страхового ринку у світовий. 9. Банківсько-страхова інтеграція в умовах трансформації фінансового ринку України. 10. Становлення та розвиток страхового ринку ЄС. 11. Тенденції розвитку світового страхового ринку. 12. Інновації на страховому ринку України. 13. Генезис, етапи та проблеми становлення страхового ринку в Україні. 14. Діяльність страхових посередників на страховому ринку України. 15. Особливості діяльності страхових брокерів і їх місце у страховому бізнесі. 16. Страхові агенти. Управління агентською мережею страховика. 17. Перспективи розвитку брокерського посередництва в Україні. 	<p>Семінарське заняття 2 год СРС 2 год</p>	<p>Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси</p>	<p>Доповіді, презентації, тести</p>
--------------	---	--	---	-------------------------------------

	18. Страхові пули України. 19. Економічна необхідність і значення об'єднань страховиків.			
за розкладом	Тема 4. Страховий ринок Розрахунок показників стану і розвитку страхового ринку. Розрахунок показників-індикаторів фінансової безпеки страхового ринку. <i>Самостійна робота</i> 1. Страхові ринки розвинених країн світу (на прикладі окремої країни). 2. Особливості розвитку регіонального страхового ринку (на прикладі окремого регіону України).	Практичне заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	Тема 5. Страхова організація 1. Страхова компанія як суб'єкт страхового ринку. Організаційні форми та класифікація страховиків. 2. Ресурси страхової компанії.	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	Тема 5. Страхова організація 3. Структура й органи управління страховою організацією. 4. Договір страхування. 5. Маркетингова діяльність страхової компанії.	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 5. Страхова організація <i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страхова компанія як суб'єкт страхового ринку, її роль та місце на страховому ринку. 2. Організаційні форми та типи страхових компаній, їх характеристика. 3. Мета створення та функції структурних підрозділів страхової компанії. 4. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. 5. Особливості страхових договорів. 6. Маркетинг страхової діяльності. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Товариства взаємного страхування: зарубіжний досвід функціонування та доцільність їх створення в Україні. 2. Кептивні страхові компанії як складова організаційної структури страхового ринку. 3. Організаційні форми страхової діяльності в Україні та необхідність їх вдосконалення. 4. Організаційні форми страховиків в країнах ЄС. 5. Корпорація «Ллойд» як найстарша страхова організація в світі. 6. Мета та типи рейтингу страхових компаній. 7. Особливості формування ресурсів національних страхових компаній. 8. Органи управління страховою компанією та їх функції. 9. Формування стратегії страхової компанії. 10. Маркетингова політика страхових компаній в сучасних умовах функціонування національного страхового ринку. 11. Служба маркетингу страховика, її завдання й структура. 12. Маркетингові дослідження в страхуванні. 13. Напрямки маркетингової політики страхової компанії. 14. Рекламна робота страхової компанії. 	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	<p>Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність, функції, види та принципи державного регулювання страхової діяльності. 	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності</p> <p>2. Діяльність, завдання, функції та права НБУ як регулятора страхового ринку.</p> <p>3. Порядок реєстрації, ліцензування, ліквідації та реорганізації страховика.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <p>1. Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності.</p> <p>2. Методи державного регулювання страхової діяльності та їх характеристика.</p> <p>3. Державна політика в галузі страхування. Реалізація Стратегії розвитку фінансового сектору України (сегмент – страхування).</p> <p>4. Законодавче регулювання взаємовідносин страховика та держави.</p> <p>5. Діяльність НБУ як регулятора страхового ринку.</p> <p>6. Реєстрація та ліцензування страховиків.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>1. Правове регулювання страхової діяльності в Україні.</p> <p>2. Аналіз міжнародного законодавства з питань страхування.</p> <p>3. Моделі державного регулювання страхової діяльності у світі.</p> <p>4. Страховий нагляд у країнах Європейського Союзу.</p> <p>5. Особливості регулювання страхової діяльності (на прикладі країн Європейського Союзу, США, Великобританії та ін.).</p> <p>6. Напрями вдосконалення державної політики у галузі страхування в Україні.</p> <p>7. Пруденційний нагляд на страховому ринку: європейська практика та досвід України.</p> <p>8. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній у формі акціонерних товариств .</p> <p>9. Особливості ліцензування страхової діяльності в Україні та країнах ЄС.</p>	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести

за розкладом	Тема 7. Особисте страхування 1. Загальна характеристика особистого страхування. 2. Страхування життя. (Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти))	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	Тема 7. Особисте страхування 3. Страхування від нещасних випадків. (Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Добровільне страхування від нещасних випадків)	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	Тема 7. Особисте страхування 4. Медичне страхування. (Медичне страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Умови обов'язкового страхування. Добровільне медичне страхування)	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	Тема 7. Особисте страхування <i>Питання для обговорення:</i> 1. Призначення, суть та класифікація особистого страхування. 2. Страхування життя: види, умови та порядок укладання договорів. 3. Необхідність і значення страхування від нещасних випадків. Індивідуальне і колективне страхування від нещасних випадків. 4. Медичне страхування і його розвиток в Україні. Самостійна робота 1. Історичні витоки особистого страхування. 2. Стан і перспективи розвитку страхування життя в Україні. 3. Стан і перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні. 4. Стан і перспективи розвитку добровільного медичного страхування в Україні.	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести

за розкладом	<p>Тема 7. Особисте страхування Розв'язування практичних завдань (розрахунок страхових сум, страхових виплат за класами особистого страхування).</p> <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пенсійне страхування та його особливості. 2. Інвестиційне страхування життя та перспективи його впровадження і розвитку в Україні. 3. Зарубіжний досвід розвитку страхування життя. 4. Особливості функціонування моделей медичного страхування в економічно розвинутих країнах. 5. Необхідність та проблемні аспекти впровадження в Україні страхової медицини. 6. Необхідність, значення та принципи надання послуг асистансу в особистому страхуванні. 	Практичне заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	<p>Тема 8. Страхування майна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика страхування майна. 2. Страхування майна юридичних осіб. <p>(Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків)</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 8. Страхування майна</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Страхування майна фізичних осіб. 4. Страхування транспортних засобів і вантажів. <p>(Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів)</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 8. Страхування майна</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств. <p>(Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю, сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна. Страхування технічних ризиків)</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 8. Страхування майна <i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний зміст, необхідність і значення майнового страхування. 2. Страхування майна юридичних осіб: об'єкти, види, основні умови та порядок укладання договорів страхування. 3. Страхування транспортних засобів. 4. Страхування вантажів і багажу. 5. Страхування майна фізичних осіб: принципи страхового захисту власності громадян, об'єкти та основні умови страхування. 6. Особливості страхування майна в умовах дії воєнних ризиків. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні витоки майнового страхування. 2. Формування ринку майнового страхування в Україні: стан і перспективи розвитку. 3. Страхування майна громадян: сучасний стан та проблеми його розвитку в Україні. 4. Розвиток страхування автотransпортних засобів в Україні. 5. Страхування майна сільськогосподарських підприємств в Україні: стан і перспективи розвитку. 	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	<p>Тема 8. Страхування майна Розв'язування практичних завдань (розрахунок страхових сум, страхових виплат за класами страхування майна). Ситуаційна вправа: on-line калькулятор КАСКО.</p> <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Досвід зарубіжних країн у страхуванні майна юридичних осіб. 2. Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС. 3. Особливості страхування авіа- та водних транспортних засобів. 4. Правила страхування автокаско провідних страховиків України. 5. Особливості страхування вантажів на різних видах транспортних засобів. 6. Зарубіжний досвід страхування сільськогосподарських ризиків. 7. Комплексні страхові продукти у майновому страхуванні. 	Практичне заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести

за розкладом	<p>Тема 9. Страхування відповідальності</p> <p>1. Загальна характеристика страхування відповідальності.</p> <p>2. Роль Моторного (транспортного) страхового бюро України у страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 9. Страхування відповідальності</p> <p>3. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.</p> <p>4. Міжнародна система страхування «Зелена картка».</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 9. Страхування відповідальності</p> <p>5. Страхування інших видів відповідальності. (Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля. Страхування інших видів відповідальності)</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 9. Страхування відповідальності</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність, суть і особливості страхування відповідальності. 2. Основні види і форми страхування цивільної відповідальності. 3. Порядок і умови страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Міжнародна система «Зелена картка». 4. Страхування професійної відповідальності. 5. Економічний зміст страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. 6. Екологічне страхування: види, форми та основні умови страхування. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні витоки страхування відповідальності. 2. Формування ринку страхування відповідальності в Україні: стан і перспективи розвитку. 3. Перспективи розвитку страхування професійної відповідальності в Україні. 4. Особливості страхування відповідальності за неповернення кредитів. 5. Страхування відповідальності роботодавця. 6. Страхування відповідальності перевізників. 7. Страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності. 	<p>Семінарське заняття 2 год СРС 2 год</p>	<p>Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси</p>	<p>Доповіді, презентації, тести</p>
--------------	---	--	---	-------------------------------------

за розкладом	<p>Тема 9. Страхування відповідальності Розв'язування практичних завдань (розрахунок страхових сум, страхових виплат за класами страхування відповідальності). Ситуаційна вправа: on-line калькулятор ОСЦПВВНТЗ.</p> <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система прямого врегулювання збитків при здійсненні ОСЦПВВНТЗ. 2. Страхування відповідальності у сфері космічного страхування. 3. Страхування відповідальності в галузі морського страхування. 4. Страхування відповідальності в галузі авіаційного страхування. 5. Проблеми збереження довкілля та роль страхування відповідальності за екологічне забруднення у їх вирішенні. 6. Страхування відповідальності власників собак. 	Практичне заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	<p>Тема 10. Перестрахування і співстрахування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та функції перестрахування. 2. Види перестраховальних операцій. 3. Співстрахування та механізм його дії. 	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 10. Перестраховання і співстраховання <i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність, сутність і принципи перестраховання. 2. Методи перестраховання, їх характеристика. 3. Пропорційна форма перестраховання. Види договорів пропорційного перестраховання. 4. Непропорційна форма перестраховання. Види договорів непропорційного перестраховання. 5. Співстраховання і механізм його застосування. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку перестраховання. 2. Причини появи та основні економічні ознаки перестраховання. 3. Особливості операцій перестраховання. 4. Сутність перестрахових пулів, необхідність їх створення. 5. Порівняльна характеристика принципів діяльності страхового і перестрахового пулів. 6. Тенденції розвитку національного ринку перестраховання. 7. Тенденції розвитку світового ринку перестраховання. 8. Порівняльна характеристика ринків перестраховання провідних країн світу. 9. Правові аспекти організації перестраховання ризиків українськими страховиками. 10. Особливості та проблеми перестраховання ризиків у нерезидентів. 11. Напрямки вдосконалення державного регулювання перестраховальної діяльності в Україні. 12. Співстраховання та його значення в розвитку страхування. 13. Основні відмінності між співстрахованням і перестрахованням. 	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	<p>Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика доходів та витрат страховика. 2. Формування фінансових результатів страховика. 	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

а розкладо	<p>Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика</p> <p>3. Фінансова звітність страховика.</p> <p>4. Особливості оподаткування страхових компаній.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <p>1. Особливості фінансово-господарської діяльності страховика.</p> <p>2. Доходи страховика, їх склад, структура і джерела формування.</p> <p>3. Витрати страховика та їх класифікація за економічним змістом.</p> <p>4. Фінансові результати страховика та особливості їх формування.</p> <p>5. Система оподаткування страхових компаній в Україні.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>1. Організація фінансів страховика та її особливості.</p> <p>2. Класифікація та характеристика грошових потоків страховика.</p> <p>3. Порядок формування витрат на ведення страхової справи.</p> <p>4. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій.</p> <p>5. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій в зарубіжних країнах.</p> <p>6. Методичні підходи до визначення резерву незароблених страхових премій.</p> <p>7. Собівартість страхових послуг та особливості її визначення.</p> <p>8. Порівняльна характеристика доходів та витрат страхових компаній та інших фінансових установ.</p> <p>9. Економічна суть та значення прибутку страховика.</p> <p>10. Принципи формування та розподілу прибутку страхових компаній.</p> <p>11. Різниця в механізмі розподілу та використання прибутку в страхових компаніях зі страхування життя, порівнюючи зі страховиками, які здійснюють ризикове страхування.</p> <p>12. Показники рентабельності страхової діяльності.</p> <p>13. Зарубіжний досвід оподаткування страхової діяльності.</p>	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести

за розкладом	<p>Тема 12. Фінансова надійність страховика</p> <p>1. Поняття фінансової надійності страховика.</p> <p>2. Ключові вимоги до платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика.</p> <p>3. Інструменти щодо недопущення (усунення) порушень вимог до платоспроможності страховика. Підстави віднесення страховиків до категорії неплатоспроможних.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
	<p>Індивідуальне навчально-дослідне завдання</p>	8 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Реферат

за розкладом	<p>Тема 12. Фінансова надійність страховика</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова стійкість страхової компанії та її ознаки. 2. Умови забезпечення платоспроможності страховика. 3. Страхові резерви, їх види, призначення та порядок формування. 4. Поняття фінансового стану страховика. Система показників для оцінки фінансового стану. <p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова стійкість страхових компаній та фактори її забезпечення. 2. Тарифна політика та її вплив на фінансову стійкість страховика. 3. Інвестиційний портфель страховика та його характеристика. 4. Попереджувальна (превентивна) діяльність страховика. Система превентивних заходів для зменшення страхового ризику. 5. Страхові резерви та порядок їх формування. 6. Відмінності формування страхових резервів зі страхування життя та ризикових видів страхування. 7. Оцінка фінансової надійності провідних страховиків України (на основі аналізу динаміки фінансових показників за останні три роки). 8. Фінансова безпека страхової організації та характеристика джерел її забезпечення. 9. Комплексне оцінювання фінансового стану страхової компанії. 10. Фінансова стратегія і планування у страхуванні. 11. Директива 2009/138/ЄС про початок і ведення діяльності у сфері страхування й перестраховування (Solvency II). Вимоги до платоспроможності відповідно до Solvency II. 12. Основи регулювання достатності капіталу, визначені принципами Міжнародної асоціації органів нагляду за страховими компаніями (IAIS). 	Семінарське заняття 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Доповіді, презентації, тести
за розкладом	Індивідуальне завдання	8 год	Список основної та додаткової літератури, Інтернет-ресурси	Реферат

***термін виконання - за розкладом**